

Aan het College van Procureurs-Generaal
Parket-Generaal
Postbus 20305
2500 EH Den Haag

Datum

20 juni 2019

Onderwerp

Reactie NVvR op Plan van aanpak n.a.v. commissie-Fokkens

Geacht College,

Op 25 april 2019 verscheen het rapport van de Onderzoekscommissie Openbaar Ministerie (commissie-Fokkens). De Nederlandse Vereniging voor Rechtspraak (NVvR) gaf op dat moment aan de reactie van het College van Procureurs-Generaal af te wachten alvorens inhoudelijk op het rapport te reageren. U bood het Plan van Aanpak 31 mei aan de minister aan. Wij hebben dit plan besproken met een vertegenwoordiging van onze achterban. Dinsdag 18 juni gaven wij u tijdens ons reguliere beleidsoverleg onze reactie.

In deze brief vatten wij de belangrijkste opmerkingen samen in de hoop en verwachting dat we op constructieve manier betrokken zullen blijven bij de voor het OM nodige veranderingen. Deze brief zullen wij ook naar onze leden sturen en publiceren op onze website. Wij realiseren ons daarbij dat onze achterban geenszins eensluidend denkt over de wenselijke aanpak. Er zijn officieren die niets meer over het rapport Fokkens willen horen en gewoon hun werk willen doen. Anderen zijn van mening dat het College te weinig verantwoordelijkheid neemt. Door transparant te zijn over onze reactie, willen wij als vereniging laten zien dat wij er voor al onze leden zijn en het gesprek met u met open vizier voeren.

Probleemanalyse

U geeft in het Plan van Aanpak aan dat het zelfreinigend vermogen in de top van het OM ontoereikend was om de organisatie op koers te houden. De NVvR beschouwt dit als een signaal dat het College de door de commissie Fokkens geconstateerde problemen onderkent. Dat laat onverlet dat de NVvR van mening is dat in het Plan van Aanpak het echte probleem onvoldoende is geanalyseerd. Het gaat ons inziens vooral om een attitudeprobleem. Mensen binnen het OM durven zich onvoldoende uit te spreken. Voor zover problemen wel worden gesignaleerd – bijvoorbeeld in het kader van Ons DNA – is niet altijd zichtbaar wat daarmee gebeurt. In het verleden is bij onze achterban de indruk ontstaan dat het College verwacht dat problemen op het gebied van integriteit vooral op de werkvloer opgelost moeten worden. De probleemanalyse van Fokkens liet echter duidelijk zien dat integriteit begint bij de top.

Procedureval

Het Plan van Aanpak biedt volgens de NVvR aanknopingspunten om de cultuur van en attitude binnen het OM te veranderen, opdat mensen zich veiliger voelen en tegenspraak niet wordt afgestraft. Maar er leven ook zorgen. U spreekt onder andere over leiderschapsontwikkeling, het initiatief Organisatie in Balans, herijking van de strategisch bestuurlijke overleggen, transparantie in het benoemingenbeleid, het versterken van het BIOM en het instellen van een auditcommissie, een visitatiecommissie, een begeleidingscommissie, en een reflectieraad. Daarnaast wilt u externe deskundigheid betrekken. Hoewel wij begrip hebben voor de manier waarop u deze maatregelen in de richting van de minister hebt geformuleerd, vragen wij ons af of deze, vaak abstract geformuleerde instrumenten ervoor zorgen dat er ook echt wordt geluisterd naar (de tegenspraak vanaf) de werkvloer. Een van onze leden noemde het woord "procedureval". De bestuurlijke reflex om problemen weg te regelen, brengt het risico mee dat voorbij wordt gegaan aan wat er eigenlijk aan de hand is. Daarnaast vinden wij het zorgelijk dat u in het Plan van Aanpak nauwelijks aandacht besteedt aan de kanalen die nu al bestaan om het College met kritische geluiden te voeden: medezeggenschap, vertrouwenspersonen, en de NVvR als de vertegenwoordiger van officieren van justitie en advocaten-generaal.

Open en veilig

Onze leden hechten aan duidelijkheid. Ze vragen zich bijvoorbeeld af wie plaats neemt in een van de vele commissies die nu worden opgetuigd, of daarover (en zo ja op welke manier) wordt gecommuniceerd, hoe deze commissies rapporteren (en aan wie) en hoe het College daarmee vervolgens omgaat. Een duidelijke communicatie lijkt ons een voorwaarde om de betrokkenheid binnen het OM te vergroten. Wij vinden het belangrijk om te kunnen volgen wat u concreet onderneemt om de gesignaleerde problemen aan te pakken. Het zou daarom goed zijn als wij inzage zouden krijgen in eventuele rapportages van de genoemde commissies. Door onze informatiepositie op die manier serieus te nemen, neemt u ook uw officieren van justitie en advocaten-generaal serieus. Natuurlijk moet transparantie niet een nieuwe leegte worden, zoals een van uw leden tijdens ons overleg opmerkte. Maar laten zien wat je doet, met wie en waarom helpt om mensen het vertrouwen te geven dat u werkelijk streeft naar een open en veilig werkklimaat en dat tegenspraak organiseren u menens is. Wij adviseren u daarom het bestaande Plan van Aanpak op deze punten verder te concretiseren.

Knelpunten signaleren

Wij willen als vereniging waar mogelijk bijdragen aan het vormgeven van verbeteringen. Leden kunnen bij ons vertrouwelijk terecht als zij tegen iets aanlopen wat de organisatie van het OM betreft. Het vroegtijdig signaleren van knelpunten en het meedenken over mogelijke oplossingen beschouwen we als onze verantwoordelijkheid. We waarderen het dat u tijdens ons overleg heeft aangegeven bereid te zijn onze formele gesprekken te intensiveren, met name waar het gaat om de concrete uitwerking van het Plan van Aanpak op het gebied van integriteit. Als vakvereniging zullen wij ons blijvend inspannen om (ook kritische) signalen vanuit de achterban op te vangen en kenbaar te maken.

Brede context

Ten slotte willen we graag opmerken dat de commissie-Fokkens de gesignaleerde integriteitsschendingen plaatst in een bredere organisatorische context. In het Plan van Aanpak besteedt u daar volgens ons te weinig aandacht aan. Volgens de NVvR is die context echter bepalend voor het slagen van de plannen. De werkdruk is zoals bekend hoog – ook bij de juridische ondersteuning – benoemingsprocedures zijn vaak niet helder en wekken soms wrevel op, aan leiderschapskwaliteiten ontbreekt het hier en daar en het loopbaanbeleid is grillig. U als College moet deze context de komende jaren niet uit het oog verliezen, menen wij. Wij zullen daarom het

OM constructief, maar waar nodig ook kritisch, blijven volgen. Op korte termijn zullen we nader ambtelijk overleg voeren om verdere samenwerking vorm te geven.

'Voor iedereen die op onze deur klopt, doen we open,' gaf u aan tijdens ons bestuurlijk overleg. De NVvR waardeert die open deur en loopt graag binnen, zoals we de afgelopen periode ook steeds intensiever hebben gedaan. Het gesprek met het College over het Plan van Aanpak hebben we als constructief, en zelfkritisch, ervaren. Wij zijn wel van mening dat het nu zaak is deze zelfkritische houding concreter en transparant te maken. Wij hopen oprecht dat het OM er in slaagt om, in verbinding met ons als vereniging, de komende jaren de unieke en hechte werkgemeenschap te worden waar mensen zich uit durven te spreken en tegenspraak welkom is.

Namens de NVvR,

Rickert Ahling,
vice-voorzitter

